

РЕЦЕНЗІЯ

доктора наук з галузі "Управління та адміністрування", професора,
професора кафедри економіки і підприємництва Левченко Ярослави Сергіївни
на дисертаційну роботу Овчаренко Анастасії Геннадіївни
на тему: **«Управління якістю логістичних бізнес-процесів
автотранспортних підприємств»**, представлену на здобуття ступеня доктора
філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Вивчення тексту дисертації здобувача та опублікованих наукових праць дає підстави для представлення розгорнутої характеристики основних результатів дослідження та визначення його відповідності критеріям, які викладені у «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

1. Актуальність теми дисертації. Зараз автотранспортні підприємства займають важливе місце в логістичній системі країни та мають великий вплив на економіку в цілому. Управління якістю логістичних бізнес-процесів є однією з найважливіших задач в автотранспортній галузі, оскільки зростає значення логістики як ключової складової в ефективному управлінні бізнес-процесами в АТП. Організації, що займаються перевезенням вантажів, повинні мати ефективну систему управління, яка дозволяє підтримувати високу якість послуг та максимально оптимізувати витрати. У зв'язку з цим, дослідження управління якістю логістичних бізнес-процесів автотранспортних підприємств є актуальним і потребує ретельного аналізу. Дослідження на цю тему може допомогти вирішити ряд важливих проблем, таких як підвищення рівня обслуговування клієнтів, зменшення транспортних витрат, ефективне використання ресурсів та інші. В умовах зростання конкуренції на ринку автотранспортних послуг, ефективне управління якістю логістичних бізнес-процесів може забезпечити конкурентні переваги на ринку та підвищити прибутковість підприємств. Отже, дослідження управління якістю логістичних бізнес-процесів є дуже важливим для підвищення ефективності діяльності підприємств та їх конкурентоздатності. Крім того, таке дослідження може допомогти розробити нові стратегії управління якістю логістичних бізнес-процесів, які враховують сучасні тенденції ринку та вимоги клієнтів. Результати такого дослідження можуть бути корисними для менеджерів та

різних зацікавлених сторін, які бажають підвищити ефективність своїх логістичних бізнес-процесів. Вирішення існуючих проблем зумовлює необхідність пошуку нових підходів, розроблення інструментів та механізмів організаційно-економічного управління якістю логістичних бізнес-процесів підприємств транспортно-логістичної сфери, що підтверджує актуальність обраної теми дослідження.

2. Оцінювання обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни.

Тему дослідження розглянуто всебічно та докладно. Логічна структура роботи визначається її метою та поставленими завданнями. Основні наукові результати дослідження отримані автором особисто і характеризуються науковою новизною, важливими пунктами якої є:

- удосконалено модель системи управління логістичними бізнес-процесів (с. 60-77), що на відміну від існуючих, ґрунтується на системно-кібернетичному підході і є дворівневою ієрархічною структурою, в рамках якої визначені контури управління виділеними логістичними бізнес-процесами та встановлено їх взаємозв'язок;

- удосконалено методичний підхід до оцінки якості логістичного обслуговування споживачів (с. 121-134) шляхом застосування методу кваліметричного оцінювання з використанням інтервальних шкал вимірювання, який, на відміну від існуючих, здійснюється за відповідними факторами: результативність, ефективність і адаптивність, за кожним з яких розроблено факторно-критеріальну модель, в якій надається характеристика за певними критеріями (ознаками);

- набув подальшого розвитку гібридний варіант моделі ідентифікації логістичних бізнес-процесів (с. 40-47) на підставі SCOR-моделі (за ідеологією узгодження принципу нерозривності матеріального і інформаційного потоків одночасно з функціональною інтеграцією) шляхом доповнення класифікації логістичних бізнес-процесів по відношенню до створення цінності (для АТП – процеси постачання, виробництва, збуту) та подальшого опису процесів за системою характеристик;

- набули подальшого розвитку теоретико-методичні положення встановлення складу процесу логістичного обслуговування споживачів (с. 113-117) на підставі використання процесного підходу та врахуванні того, що логістичне обслуговування реалізується в усіх формах логістичної активності (складуванні, транспортуванні, інформуванні тощо);

– набули подальшого розвитку методичні основи розробки стратегій якості логістичного обслуговування споживачів (с. 148-167) на основі використання апарату сценарного підходу, які, на відміну від існуючих, характеризують динаміку формування та реалізації стратегії в залежності від ефективності, результативності та адаптивності, як основних характеристик якості логістичних бізнес-процесів, та передбачає розробку та вибір варіантів відповідних альтернативних рішень.

Практична значущість отриманих результатів дисертації полягає в розробці методичних підходів і практичних рекомендацій з управління якістю логістичними бізнес-процесами для автотранспортних підприємств, реалізація яких дозволить підвищити ефективність логістичної діяльності. Прикладні результати дослідження та розроблені практичні рекомендації апробовано у діяльності підприємств автомобільного транспорту як методичний та практичний інструментарій оцінювання рівня якості логістичного обслуговування споживачів та формування стратегій логістичного обслуговування споживачів.

Наведені у роботі наукові положення, висновки та рекомендації повністю обґрунтовані, базуються на фактичних даних, які представлені у роботі в табличному та графічному вигляді та є логічним завершенням проведеного дослідження, оскільки підтверджуються довідками про впровадження результатів досліджень на функціонуючих автотранспортних підприємствах та апробацією результатів на міжнародних та всеукраїнських конференціях. Інтерпретацію отриманих результатів проведено з використанням сучасних методів обробки інформації.

Наукові дослідження були виконані Овчаренко А.Г. на кафедрі менеджменту в рамках науково-дослідних робіт та науково-дослідних тем Харківського національного автомобільно-дорожнього університету: «Проблеми управління підприємствами на автомобільному транспорті» (номер державної реєстрації 0119U000639), де автором було ідентифіковано логістичні бізнес-процеси АТП. Окремі положення дисертаційного використовуються в навчальному процесі Харківського національного автомобільно-дорожнього університету при викладенні таких навчальних дисциплін: «Управління якістю», «Логістичний менеджмент», «Теорія і методологія менеджменту на транспорті», в курсовому і дипломному проектуванні.

Наукові дослідження виконані під керівництвом завідувачки кафедри менеджменту, доктора економічних наук, професорки Криворучко Оксани Миколаївни.

Отже, поставлене у дисертаційній роботі наукове завдання з теоретичного узагальнення та розроблення методико-практичних рекомендацій щодо управління якістю логістичних бізнес-процесів підприємств автомобільного транспорту виконано повністю, здобувач повною мірою оволодів методологією наукової діяльності.

3. Оцінювання змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності. За своїм змістом дисертаційна робота здобувачки Овчаренко А.Г. повністю відповідає Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 073 «Менеджмент» та напрямом досліджень до освітньо-наукової програми «Менеджмент».

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею із наявністю особистого внеску здобувача у науковий напрям «Менеджмент».

Розглянувши звіт подібності за результатами перевірки дисертаційної роботи на текстові співпадіння, можна зробити висновок, що дисертаційна робота Овчаренко Анастасії Геннадіївни є результатом самостійних досліджень здобувача та не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело.

За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення принципів академічної доброчесності не виявлено.

4. Мова та стиль викладення результатів. Дисертаційна робота виконана державною мовою. Текст дисертації написано у науковому стилі мовлення, дисертаційна робота характеризується єдністю форми та змісту, відповідністю логіки та структури.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 232 сторінок.

У вступі дисертації визначено актуальність обраної теми, розкрито ступінь дослідження проблеми, вказано вчених, на результати наукових досліджень яких спирається автор; відображено зв'язок роботи з науковими темами; сформульовано мету, об'єкт, предмет і завдання дослідження; зазначено використані методи дослідження; визначено елементи наукової новизни одержаних результатів, їх теоретичне та практичне значення, вказано особистий вклад автора, апробацію результатів роботи, наукові публікації, структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі *«Теоретичне підґрунтя управління якістю логістичних бізнес-процесів підприємства»* проведено ґрунтовне дослідження теоретичних засад якості логістичної діяльності автотранспортного підприємства, що сприяло систематизації концептуальних основ та підходів до його оцінювання та поглибленню відповідного поняттєво-категоріального апарату; аналіз особливостей і можливості використання моделей опису та ідентифікації процесів, а також специфіки АТП, його місця в логістичному ланцюгу, дозволив розробити гібридний варіант моделі ідентифікації логістичних бізнес-процесів; Обґрунтовано можливість інтегрування систем менеджменту підприємства; на основі системного і кібернетичного підходу розроблено систему управління якістю логістичними бізнес-процесами АТП, як сукупність керуючої і керованої підсистем, у вигляді дворівневої ієрархічної системи, виділяючи контури управління якістю певними логістичними бізнес-процесами.

У другому розділі *«Методичне забезпечення оцінювання якості логістичних бізнес-процесів підприємства»* за результатами проведеного аналізу загального стану і особливостей ринку логістичних послуг України та показників ефективності логістики, виявлено основні тенденції їх поточного стану та проблемні аспекти функціонування; розроблено методичний підхід до оцінки якості логістичних бізнес-процесів, що ґрунтується на елементах моделі SCOR та передбачає встановлення показників за напрямками; розроблено теоретико-методичні положення встановлення складу процесу логістичного обслуговування споживачів на підставі використання процесного підходу; запропоновано методичний підхід до оцінки якості логістичного обслуговування споживачів шляхом застосування методу кваліметричного оцінювання з використанням інтервальних шкал вимірювання.

Третій розділ *«Формування рішень щодо управління якістю логістичних бізнес-процесів»* присвячено узагальненню теоретичних аспектів формування стратегій якості логістичного обслуговування та розвитку науково-методичного інструментарію їх розробки; розробленню методичного підходу до формування стратегій якості логістичного обслуговування, який передбачає вибір варіантів альтернативних рішень; обґрунтуванню, що типовими стратегіями якості є: стратегія логістичного аутсорсингу, реінжинірингу процесу логістичного обслуговування, управління якістю та безперервного поліпшення якості логістичного обслуговування; розробці матриці формування варіантів стратегій якості логістичного обслуговування на підставі оцінки результативності, ефективності та адаптивності.

Додатки містять додаткові результати теоретичних досліджень та статистичних розрахунків, документи, які підтверджують впровадження отриманих результатів у практичну діяльність підприємств.

Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

5. Оприлюднення результатів дисертаційної роботи. Наукові результати дисертації висвітлено у 18 наукових публікаціях здобувача, серед яких: 7 статей у виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») зі спеціальності 073 «Менеджмент», 1 стаття у зарубіжному виданні, 1 колективна монографія. Результати дисертації були апробовані на 8 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях та форумах.

Опубліковані праці здобувача мають високий науковий рівень, в них всебічно описано головні наукові здобутки, які представлено в трьох розділах дисертації. У роботах, які опубліковано у співавторстві, особистий вклад автора відображає зараховані за темою дисертації результати досліджень та не викликає сумнівів. В усіх публікаціях дотримано принципи академічної доброчесності.

Таким чином, наукові результати описані в дисертаційній роботі повністю висвітлені у наукових публікаціях здобувача.

6. Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи. Наукові результати дисертації, які були описані, в цілому, є важливими та відображають значний внесок у розвиток логістики та управління якістю логістичних бізнес-процесів. Попри визначені переваги, в дисертаційній роботі Овчаренко А.Г. є певні недоліки та зауваження, які носять дискусійний характер, зокрема:

1. Необхідно більш детально розглянути зв'язок між різними системами менеджменту і управлінням якістю логістичних бізнес-процесами (підрозділ 1.3), глибше розкрити як саме інтегрування систем менеджменту підприємства стосується управління якістю логістичними бізнес-процесами.

2. На наш погляд, має місце недостатнє обґрунтування доцільності використання гібридного варіанту моделі ідентифікації логістичних бізнес-процесів, розробленого на основі розглянутих моделей (с. 40-42), потрібно було детальніше проаналізувати переваги та недоліки цього підходу порівняно з іншими можливими варіантами та дати обґрунтування вибору саме такої

моделі.

3. У 2 розділі доцільно проаналізувати аспекти, пов'язані з розвитком логістики в Україні, зокрема можливості розвитку логістичної інфраструктури, що включає у себе мережу транспортних магістралей, складів, терміналів та інших об'єктів. Бажано було б враховувати в дослідженні питання щодо розвитку логістики на міжнародному рівні та виконати порівняння з іншими країнами.

4. Недостатньо розглянуто важливість розробки та застосування спеціалізованих програмних засобів для забезпечення якості логістичного та транспортно-логістичного обслуговування з позиції автоматизації процесу та підвищення ефективності оцінки.

5. При обґрунтуванні вибору конкретних стратегій якості логістичного обслуговування (с.167-172), необхідно було більш детально описати причини вибору конкретних стратегій і порівняти їх з іншими, це допомогло б визначити їх відносну ефективність та відповідність конкретним вимогам.

У цілому викладені зауваження не зменшують теоретичного та практичного значення результатів дисертаційної роботи, до того ж окремі з них можуть бути враховані в подальшій роботі автора. Тому вважаю, що висловлені зауваження не є визначальними і не применшують науковий вклад та практичну значущість результатів та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

7. Загальний висновок про дисертаційну роботу. Проведене вивчення та аналіз дисертаційної роботи Овчаренко Анастасії Геннадіївни да змогу зробити висновок, що за своїм змістом, теоретичним рівнем і практичною значущістю, вона є завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретну науково-прикладну задачу щодо удосконалення управління якістю логістичних бізнес-процесів підприємства.

Вважаю, що дисертаційна робота здобувача ступеня доктора філософії Овчаренко Анастасії Геннадіївни на тему «Управління якістю логістичних бізнес-процесів автотранспортних підприємств» виконана на високому науковому рівні, не порушує принципів академічної доброчесності та є завершеним науковим дослідженням, сукупність теоретичних та практичних результатів якого розв'язує наукове завдання, що має істотне значення для галузі управління та адміністрування. Дисертаційна робота за своєю актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає

вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п. 6-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р.

Здобувач Овчаренко Анастасія Геннадіївна заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

професор кафедри економіки і підприємництва,
факультету управління та бізнесу, Харківського
національного автомобільно-дорожнього
університету Міністерства освіти і науки України,
доктор наук з галузі "Управління
та адміністрування", професор

Ярослава ЛЕВЧЕНКО

Левченко Я.

Овчаренко А.А.